

V istem čolnu – integrirana preventiva kroničnih bolezni v praksi: podatki, zgodbe, vizija. Okrogla miza

Sanja Vrbovšek, Rade Pribaković

17. letna konferenca preventive za odraslo populacijo
Bled, 16. 9. 2025

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

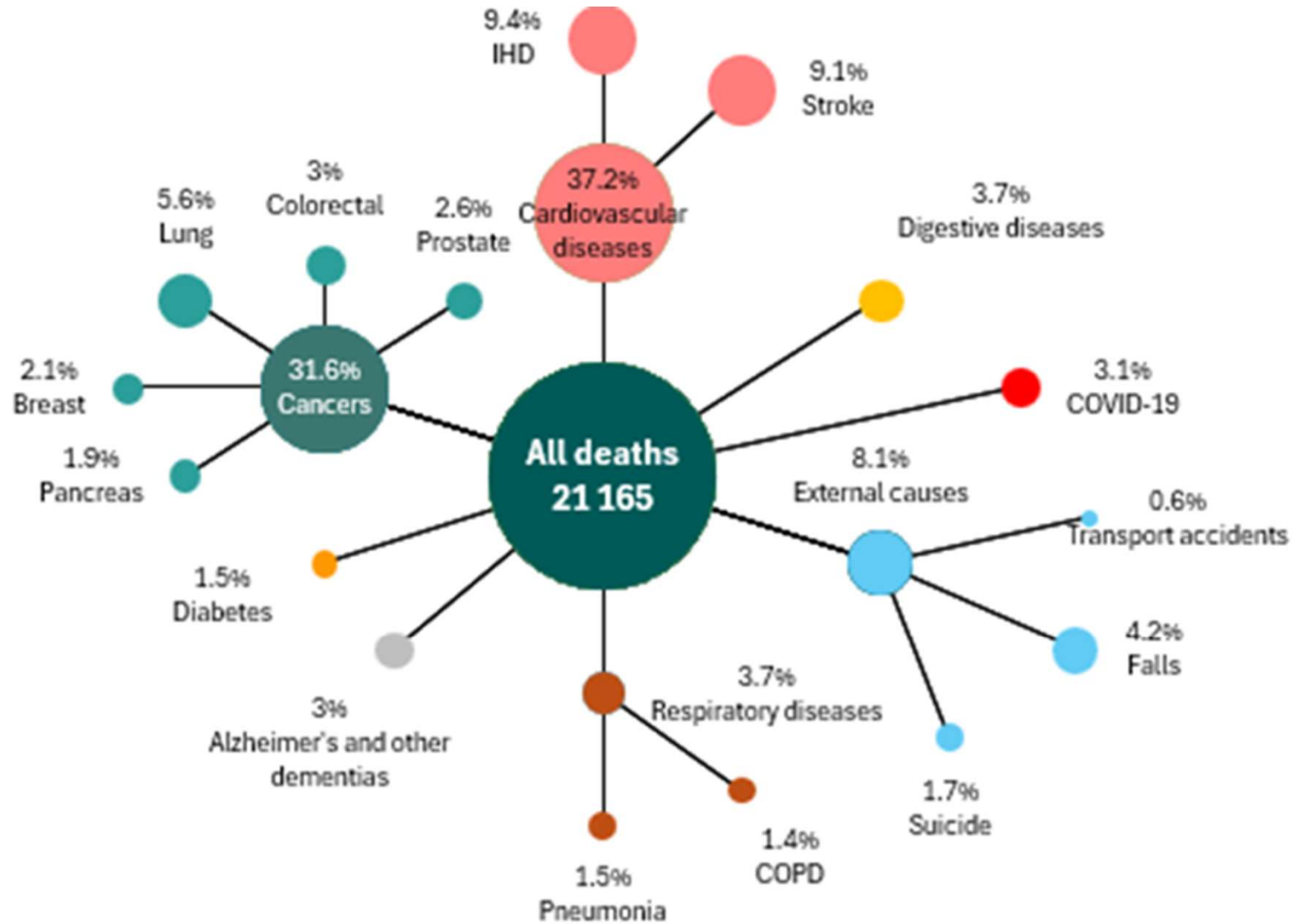
ZAKAJ GOVORIMO O KRONIČNIH BOLEZNIH?

BREME KRONIČNIH BOLEZNI

Vzroki umrljivosti

Vzroki umrljivosti v Sloveniji, 2023

Vir: OECD, 2025

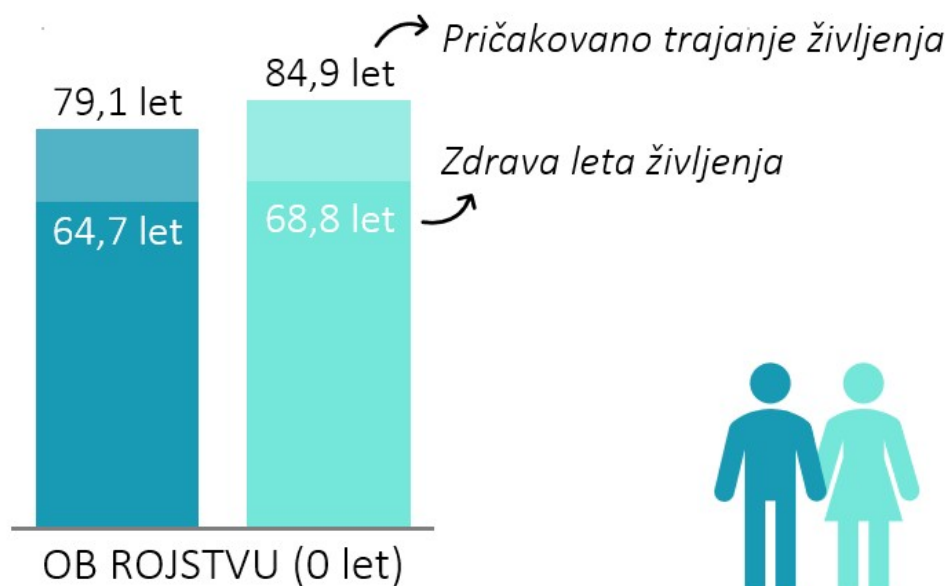

BREME KRONIČNIH BOLEZNI

Zdrava leta življenja

Pričakovano trajanje življenja in zdrava leta življenja ob rojstvu, 2023

Zdrava leta življenja

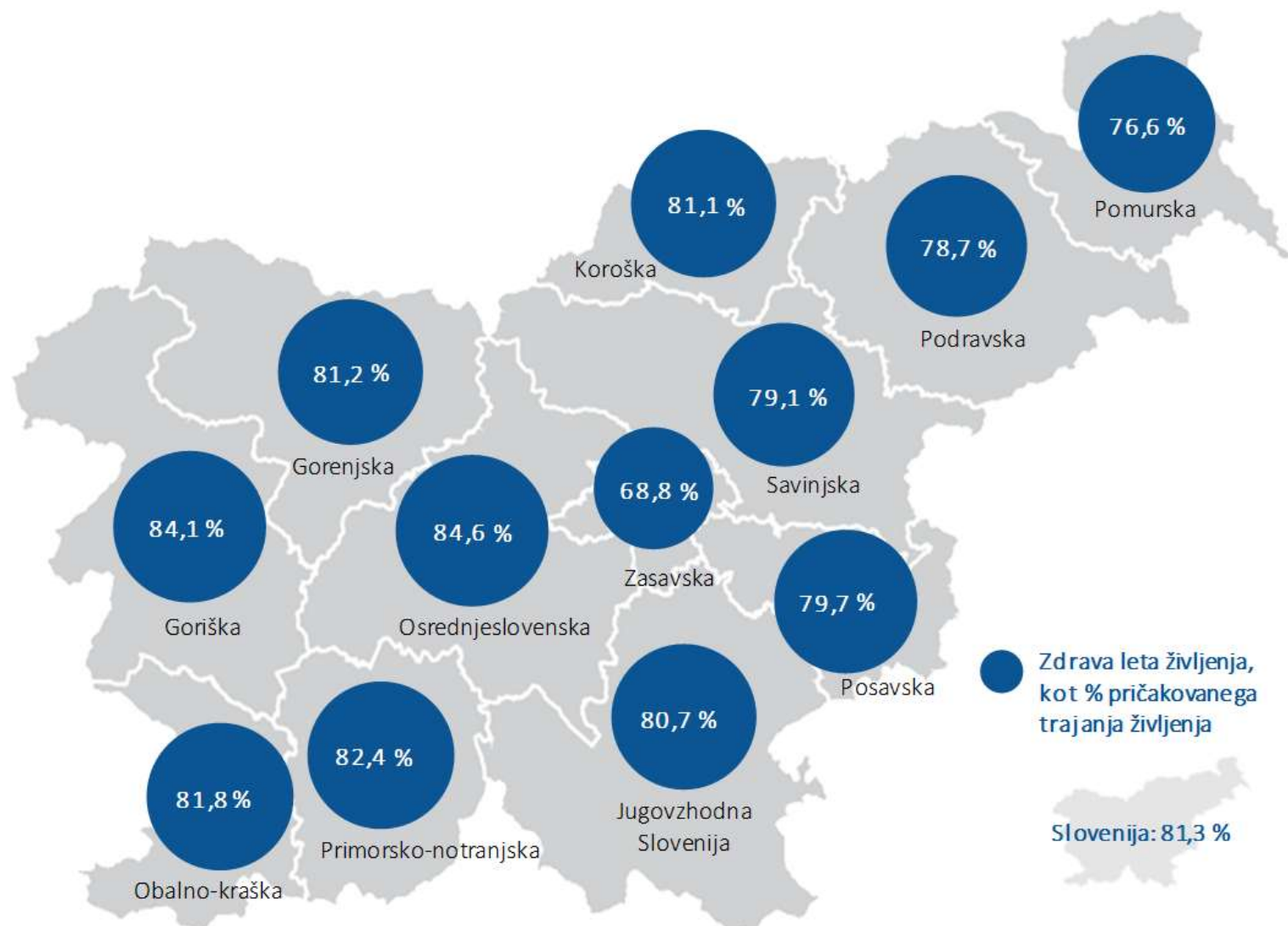
- ✓ Omejitve posameznika pri običajnih aktivnostih.
- ✓ Pričakovano trajanje življenja brez oviranosti.

Vir: NIJZ, 2025

BREME KRONIČNIH BOLEZNI

Zdrava leta življenja

Vir: NIJZ, 2025

BREME KRONIČNIH BOLEZNI

Bolezni srca in žilja

27 928

Novih primerov leta
2021

289 576

Oseb s prisotnimi BSŽ leta
2021

Vir: OECD, 2025 (IHME, Global Health Data Exchange)

Leta 2023:

7.797 umrlih

36.788 hospitalizacij

2.009 oseb vsak dan v povprečju
bolniško odsotnih

Odsotnost z dela zaradi bolezni obtočil narašča, podaljšuje se povprečno trajanje odsotnosti.

Povprečno trajanje ene odsotnosti

Moški

Ženske

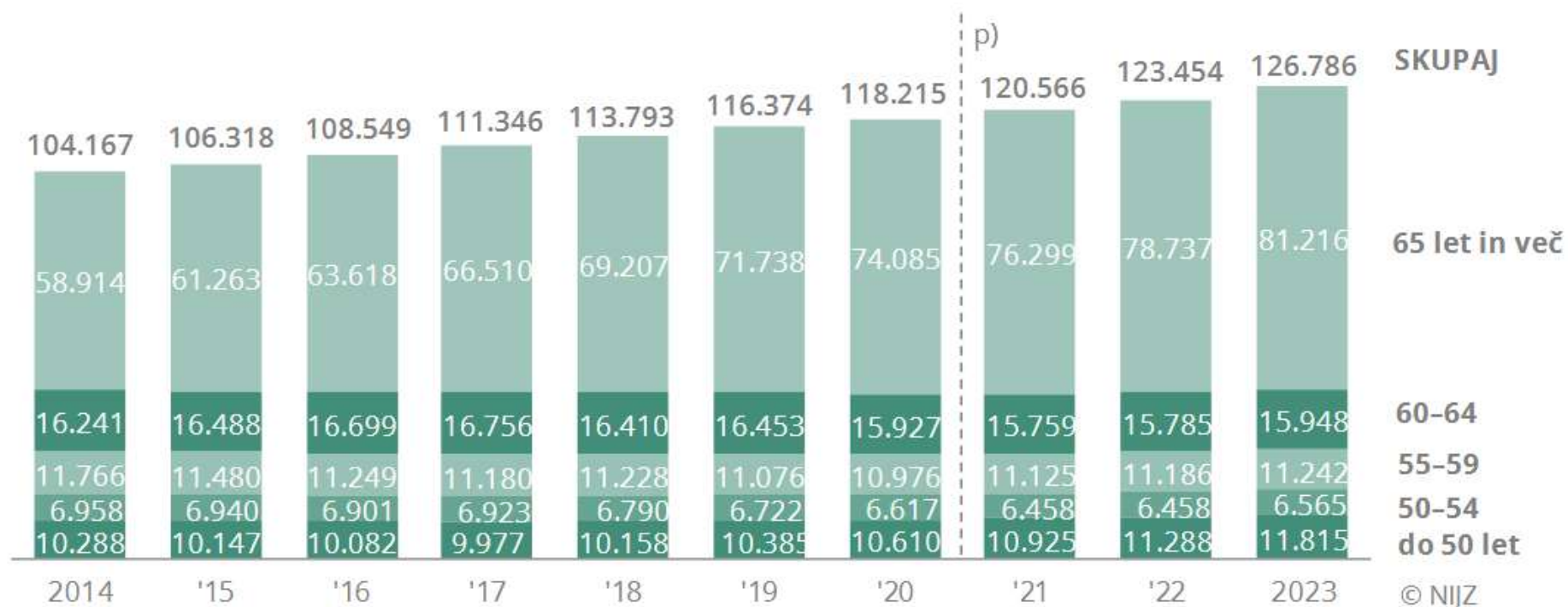

Vir: NIJZ, Zdravstveni statistični letopis 2023

BREME KRONIČNIH BOLEZNI

Sladkorna bolezen

Prejemniki zdravil za zniževanje nivoja sladkorja v krvi po starostnih skupinah, Slovenija, 2014–2023

Število prejemnikov zdravil se je v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 povečalo. Največje povečanje je med prebivalci v starosti do 50 let, in sicer za približno 5 %. V starosti 65 let in več je povečanje za 3 %.

BREME KRONIČNIH BOLEZNI

Sladkorna bolezen

174,1 MILIJONA EVROV

so znašali neposredni povprečni letni izdatki ZZZS za storitve, povezane s sladkorno boleznijo, v opazovanem obdobju od avgusta 2019 do avgusta 2022.

53 %
neposrednih izdatkov za sladkorno bolezen je bilo **povezanih z zapleti sladkorne bolezn**.

33 %
celotnih izdatkov so znašali izdatki **za hospitalizacije zaradi zapletov**.

12,5 %
je **povprečna letna stopnja rasti neposrednih izdatkov** za sladkorno bolezen in njene zaplete.

24 %
celotnih izdatkov so znašali izdatki **za zdravljenje sladkorne bolezn**.

- ✓ Več kot polovico neposrednih izdatkov za sladkorno bolezen povezanih z zapleti.
- ✓ Ključnega pomena je preprečevanje zapletov.

Stroški zapletov sladkorne bolezn

520 EVROV

na bolnika na leto stane zdravljenje sladkorne bolezn **brez zapletov**; izdatek na bolnika pa je pri zdravljenju sladkorne bolezn z zapleti nekajkrat večji.

Izdatki po skupinah bolezn in zapletov

(na bolnika; letno povprečje 2019–2022)

Srčno-žilni zapleti pri sladk. bolnikih:
2.666 evrov na bolnika

Zapleti sladk. bolezn na ledvicah:
4.385 evrov na bolnika

Zapleti sladk. bolezn na nogah:
3.814 evrov na bolnika

Zapleti sladk. bolezn na očeh:
277 evrov na bolnika

Možgansko-žilni zapleti pri sladk. bolnikih:
2.612 evrov na bolnika

Akutni zapleti sladkorne bolezn:
1.450 evrov na bolnika

Original Research

Direct diabetes-related healthcare expenditures in Slovenia: recent evolution and future projections based on population-level data

Petra Došenović Bonča, Dalibor Gavrić, Karmen Janša & Jože Sambt

Pages 427–436 | Received 03 Oct 2023, Accepted 18 Dec 2023, Accepted author version posted online: 08 Jan 2024, Published online: 09 Jan 2024

Cite this article <https://doi.org/10.1080/14737167.2024.2302423>

BREME KRONIČNIH BOLEZNI

Čezmerna hranjenost in debelost

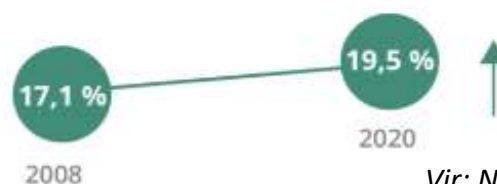
- ✓ % odraslih prebivalcev s priporočeno telesno maso (ITM 18,5–24,9) se skozi leta ni bistveno spreminjal.
- ✓ Leta 2020 vs. 2016: upad % odraslih s čezmerno telesno maso (ITM 25–29,9).
- ✓ Leta 2020 vs. 2016: rahel porast % oseb z debelostjo (ITM 30 ali več).
- ✓ Višji v starostni skupini 55–74 let ter pri moških

Čezmerna hranjenost

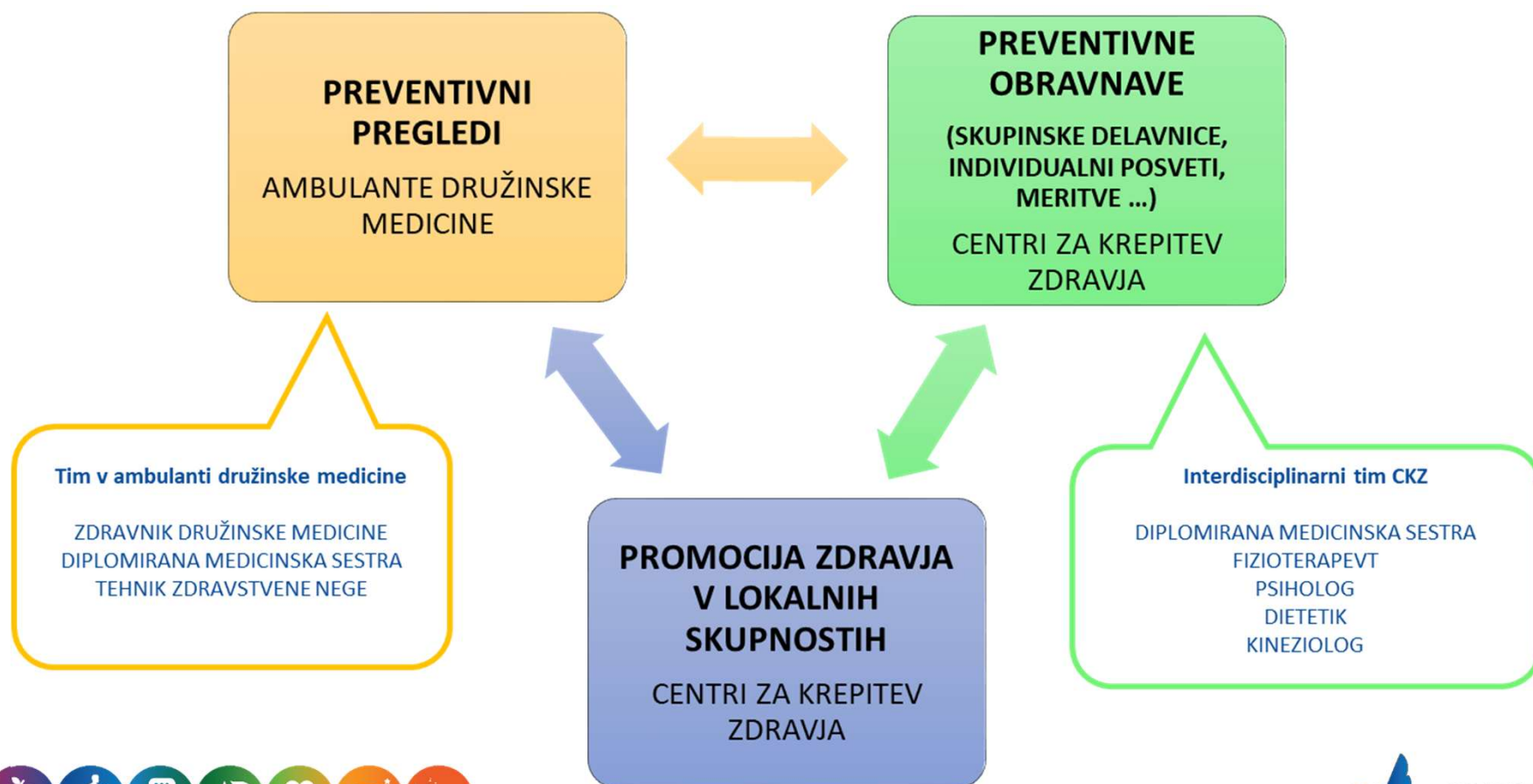

Debelost

Vir: NIJZ, Zdravstveni statistični letopis 2023
Raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog

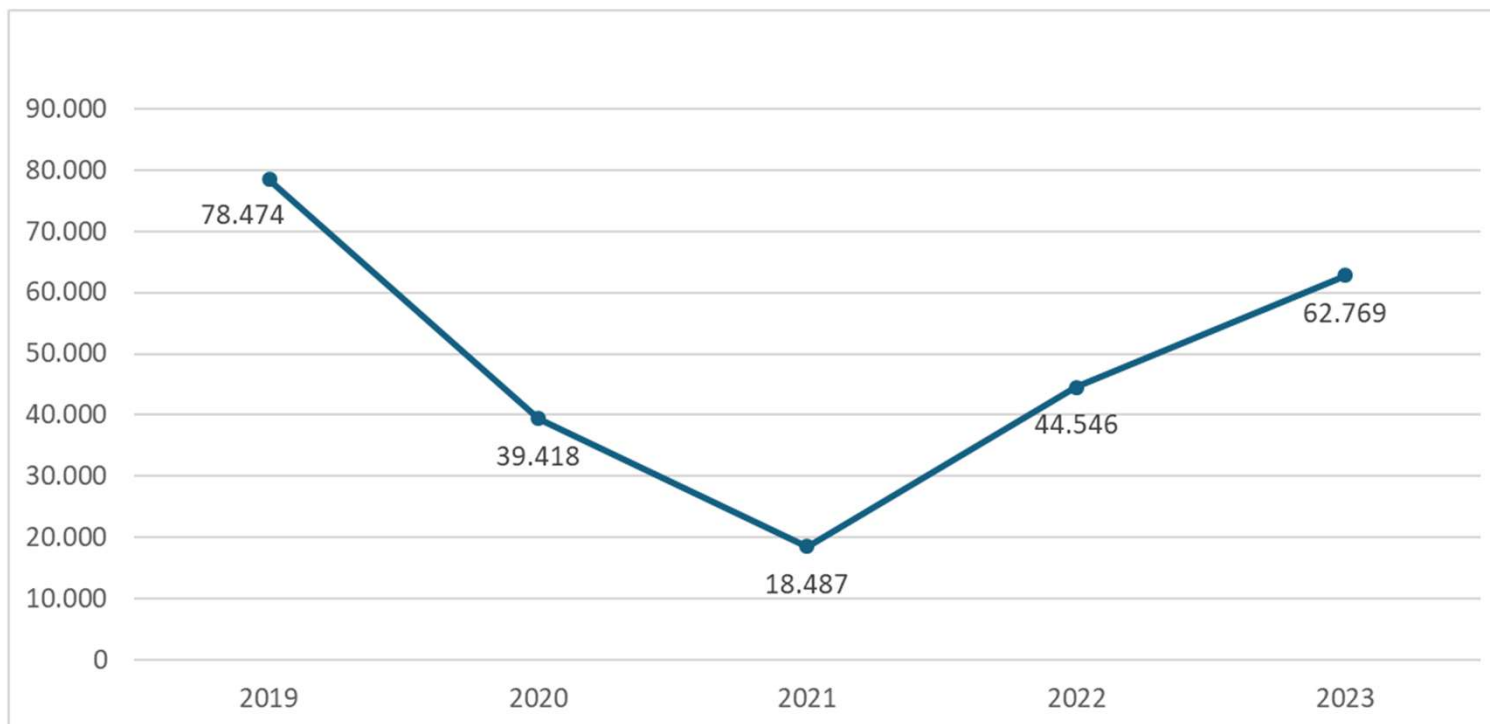
Pot do boljšega obvladovanja kroničnih bolezni vodi skozi preventivo.

802.359 oseb, prejemnikov storitev v ADM (2019–2023)
Izvedenih 3.574.593 storitev dipl. m. s. v ADM

Preventivni pregled KNB
235.677 oseb

Ostale storitve dipl. m. s. v ADM
566.682 oseb

Opravljeni preventivni
pregledi KNB v ADM
(2019–2023)

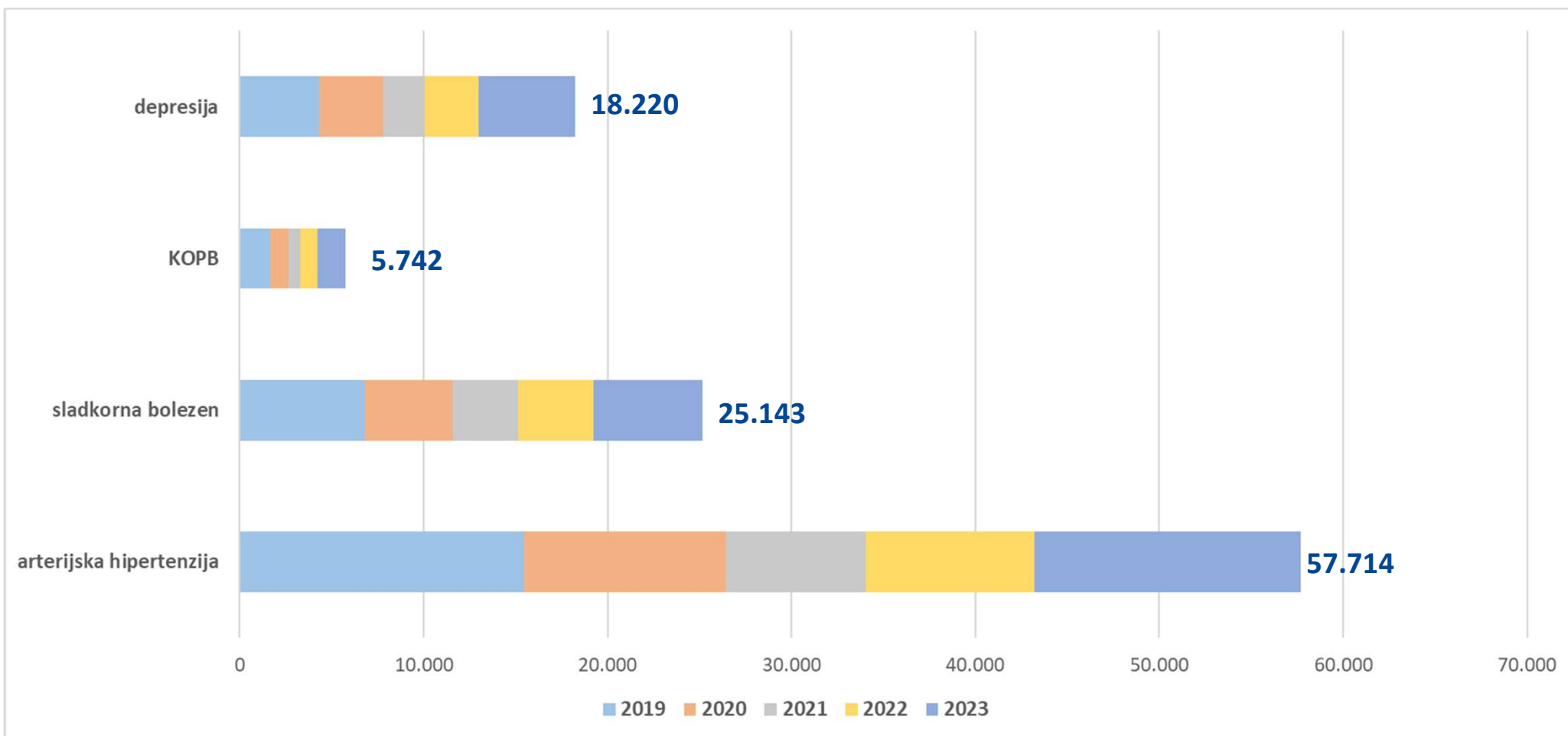

**SKUPAJ
ZA ZDRAVJE**

Državni program integrirane preventive
kroničnih bolezni za odrasle

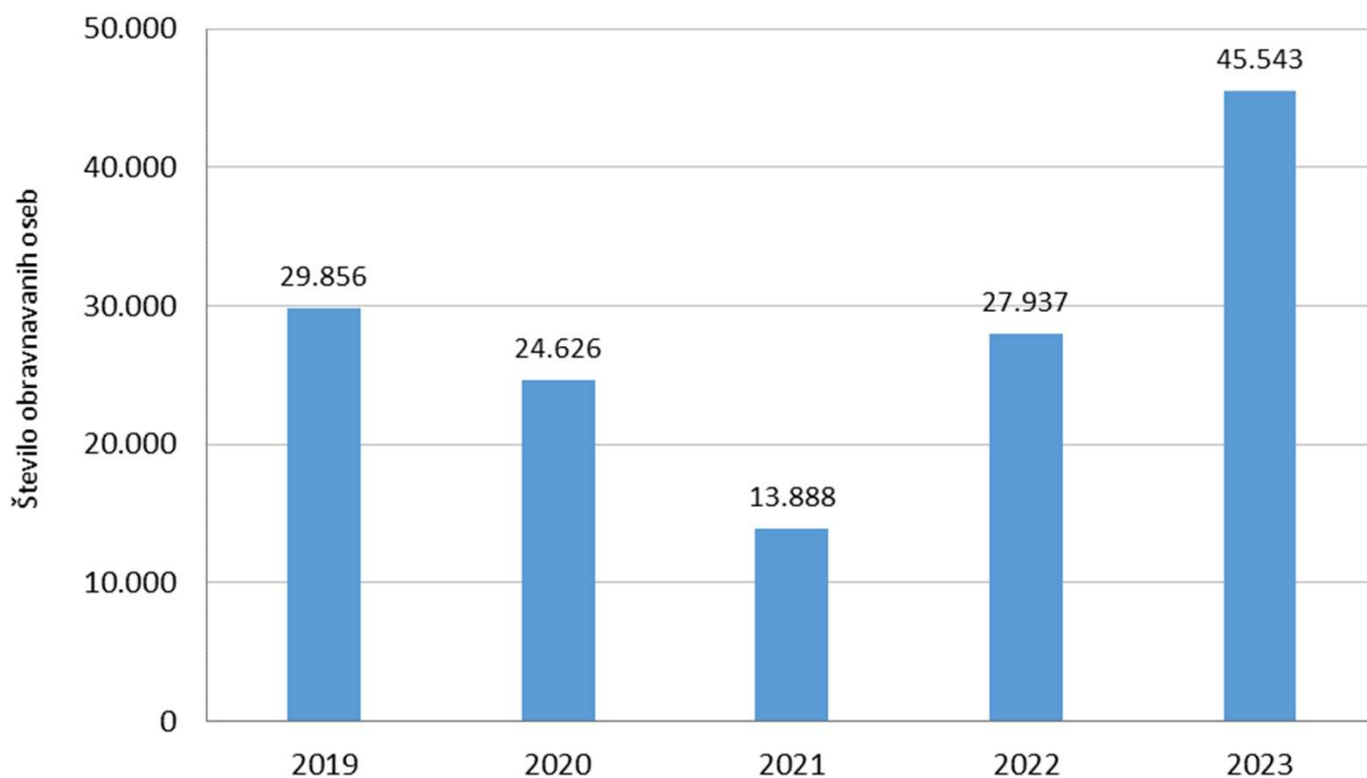
Preventivni pregledi v ADM

Odkrite kronične bolezni pri presejanju v ADM (2019–2023)

Vir: NIJZ, Pisarna za podporo ADM

Skupno število udeležencev preventivnih obravnav v CKZ/ZVC (2019–2023):
109.804 oseb, starih 30 let in več

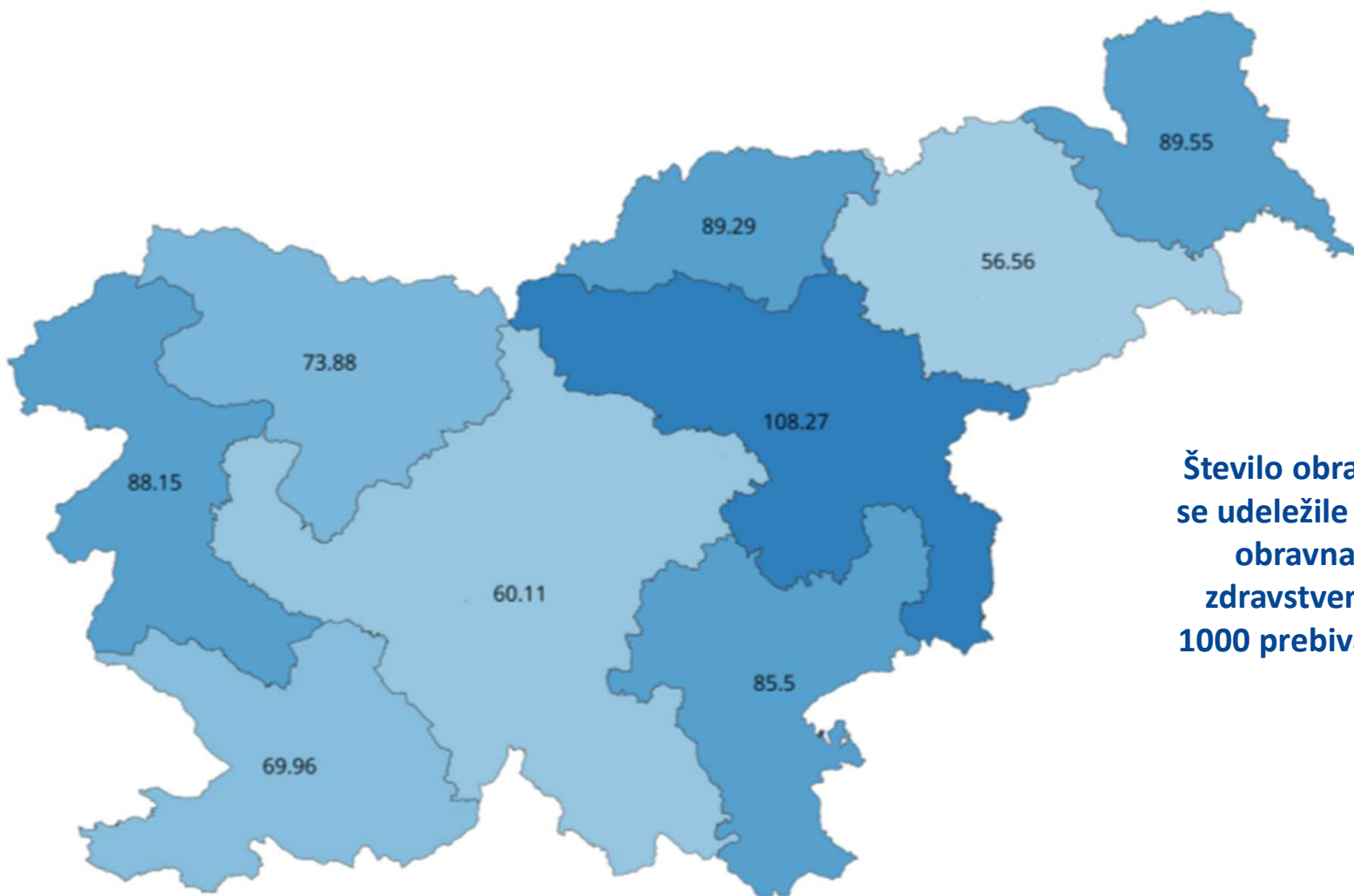
Število oseb, vključenih v
preventivne obravnave v CKZ/ZVC
(2019–2023)

SKUPAJ
ZA ZDRAVJE

Državni program integrirane preventive
kroničnih bolezni za odrasle

Preventivne obravnave v CKZ/ZVC

Število obravnavanih oseb, ki so se udeležile vsaj ene preventivne obravnave v CKZ/ZVC, po zdravstvenih regijah glede na 1000 prebivalcev, starih 30 let ali več

Vir: ZZS

**NACIONALNA MREŽA CENTROV ZA KREPITEV ZDRAVJA:
ANALIZA DELOVANJA, POTENCIAL IN NADALJNI RAZVOJ**

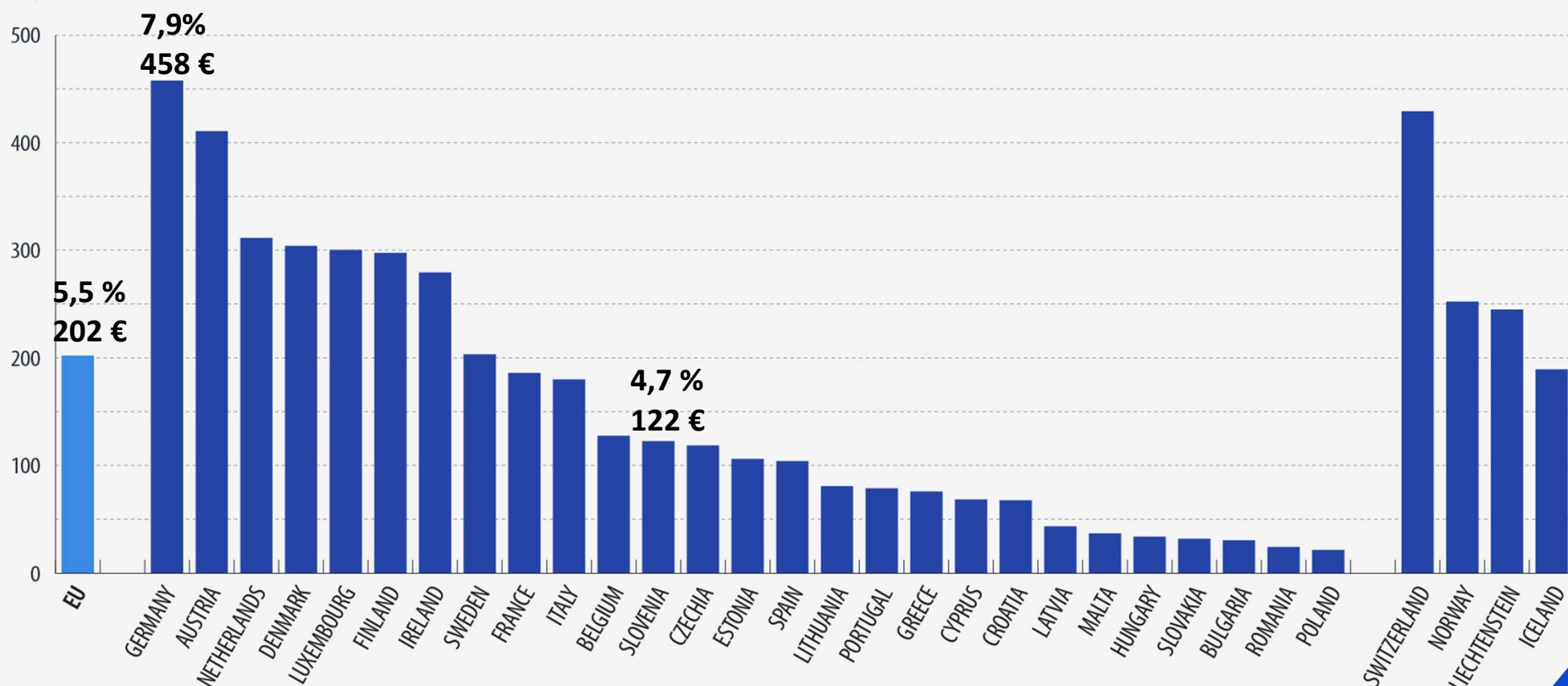

- ✓ Posodobitev trenutnega modela kategorizacije CKZ
- ✓ Kadrovske izzivi
- ✓ Integracija v zdravstvenem sistemu
- ✓ Prestrukturiranje preventive v CKZ
- ✓ Infrastrukturalna neenakost
- ✓ Obračunski model CKZ
- ✓ Vključevanje ciljne populacije v program
- ✓ Skupnostni pristop in vloga CKZ v lokalni skupnosti
- ✓ Fleksibilno načrtovanje preventivnih obravnav
- ✓ Učinkovitost programov in dolgoročno spremljanje; vzpostavitev mehanizmov za longitudinalno spremljanje in klinične raziskave
- ✓ Razvoj kazalnikov kakovosti za CKZ
- ✓ Razvoj kazalnikov PREMS (*Patient Reported Experience Measures*) za merjenje izkušenj uporabnikov z obravnavami v CKZ

IZDATKI ZA PREVENTIVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO V EU

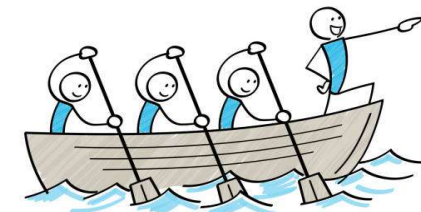
Current expenditure on preventive healthcare, 2022

(€ per inhabitant)

EU aggregate, Finland, Poland and Norway: provisional data.

ČE ŽELIMO VESLATI SKUPAJ, MORAMO PREMAGATI KLJUČNE IZZIVE

MAKRO RAVEN

Promocija programa *Skupaj za zdravje* (na nacionalni ravni, v splošni in strokovnih javnostih)

Podpora pri reševanju **kadrovskih izzivov**

Boljša povezanost med strokovnjaki na **primarni, sekundarni in terciarni ravni ZV**

Krepitev raziskovanja

MEZO RAVEN

Promocija programa *Skupaj za zdravje* (na lokalni ravni)

Implementacija **skupnostnega pristopa k zdravju**

Krepitev **povezovanja med zdravstvom in lokalno skupnostjo** (občinami, delodajalci, NVO)

MIKRO RAVEN

Vključevanje ciljne populacije, zlasti ranljivih skupin

Krepitev zdravstvene pismenosti

Motivacija odraslih, ki se počutijo zdravi in ne vidijo potrebe po preventivi

POZICIONIRANJE PREVENTIVE

Krepitev njenega **pomena v zdravstvenem sistemu**

Krepitev njenega **pomena v družbi**

Približati preventivo **kot pomembno in vredno naložbo**

sanja.vrbovsek@nijz.si

